

Christina Ingerslev - Brug dine belønninger optimalt

Foredrag i DRK region Nordsjælland - 21.11.2019

Christina leder **Hund og Træning**, som tilbyder flere **uddannelser, træning, foredrag og undervisning** og **adfærdsbehandling**. Desuden har Hund og Træning udgivet flere **bøger om hundetræning**.

Blandt træningstilbuddene er **jagttæning** med **Karen Frost Knudsen**, som selv har en labrador, der bruges til jagt.

Motivation

Motivation er det, som får hunden til at udvise en bestemt adfærd i en given situation. Er der flere muligheder, vil hunden vælge, det den synes er sjovt. Medfødt adfærd, som for eksempel at løbe efter noget, der bevæger sig, vil oftest vinde, hvis ikke vi har lært hunden noget andet. For eksempel vil en retriever sandsynligvis vælge at løbe efter en kastet dummy, hvis den ikke har lært, at blive siddende til den får besked på at apportere. Og måske vil den også løbe væk med sit bytte, hvis den ikke har lært at vende tilbage og aflevere til fører. Hvis vi skal have hunden til både at blive siddende og at vende tilbage til os med dummyen, så skal vi sørge for, at motivationen for at blive siddende og at vende tilbage til fører er større end den medfødte jagtadfærd. Gennem strategisk brug af belønninger, vil hunden lære, at det kan betale sig, at udvise den adfærd, fører ønsker, og ikke at følge sin første indskydelse.

Hundens motivation i træningen

Hunde, høns og alle mulige andre levende væsener lærer, når de oplever, at der er en konsekvens af deres adfærd. Hvis hunden oplever, at den opnår noget behageligt, for eksempel en godbid, når den udviser en bestemt adfærd, så vil den få en følelse af glæde, og den vil hurtigt finde ud af, at hvis jeg gør det her igen, så kommer der en godbid mere. **Hunden motiveres af at opnå noget behageligt.**

Ligeledes vil hunden motiveres til at udvise en adfærd, hvis den oplever, at det får noget ubehageligt til at ophøre. Det kan være et tryk på krydset, som forsvinder, når den sætter sig. Og efterhånden vil den lære at sætte sig før trykket på krydset kommer. I dette tilfælde motiveres hunden af at undgå trykket, og adfærden forbindes med ubehag.

Indlæring, der baseres på at undgå fare, handler om overlevelse og vil derfor overskygge indlæring, der drives af at opnå noget behageligt. Så hvis man vil træne med belønninger, så skal man undgå at straffe hunden, fordi det altid vil ligge i hundens underbevidsthed, at den ikke kan vide om dens adfærd måske denne gang vil udløse noget ubehageligt. Vi ønsker, at hunden er tryk under træningen, og det bliver den kun, hvis den aldrig oplever at blive korrigeret eller straffet under træningen.

Det etiske valg

Derfor bliver det en enten-eller-beslutning, når vi skal vælge, hvordan vi vil træne. Hvis vi vil træne med belønninger og få det optimale udbytte af træningen, så skal vi være bevidste om at undgå at påføre hunden ubehag under træningen og i den daglige omgang med hunden.

Den eneste undtagelse er adfærd, som er absolut forbudt. For eksempel at stjæle fra bordet eller at lette ben indendørs. Her gælder det om at få sagt et **KLART NEJ** i gerningsøjeblikket i en så bestemt tone, at hunden ikke føler sig fristet til at prøve igen.

Hvad er en belønning?

Belønning er noget hunden gerne vil opnå. Det kan være at

- gøre noget man godt kan lide - fx at løbe, snuse, jage, hyrde
- få noget man godt kan lide - fx en godbid, ros, kæl, lege tagfat eller trækkeleg
- få tilladelse til noget man godt kan lide - fx at lege med andre hunde, løbe ud af døren eller svømme

Belønninger kan udvikles, så de får større værdi for hunden. Hvis du giver din hund en godbid, så har den større værdi, hvis hunden er sulten, og hvis du roser hunden samtidig med du giver godbiden, så øger du værdien af både godbiden og rosen. Du kan også aktivere godbiden, så hunden skal bevæge sig for at få fat i den. Træk godbiden lidt væk fra hunden, så den lige skal bevæge sig et par skridt for at få fat i den. Eller placer godbidderne, så den selv skal løbe hen til dem, eller så I sammen løber hen til godbidderne.

Trækkeleg beskrives på Hund & Trænings hjemmeside i et blogindlæg om [basiskompetancer](#)

Både fører og hund skal lære at lege, og hvis man ikke er vant til at lege med sin hund, kan det godt blive nødvendigt at øve sig lidt. Det kan være en god ide med god afstand mellem den del af legetøjet, som hunden tager fat i og den del, du holder, for man bliver ikke særlig venlig stemt, hvis man får et hak af en hunde- eller hvalpetand i hånden. Endelig kan det være nødvendigt at afprøve lidt forskelligt legetøj, for at finde noget hunden tænder på. Pels og piv gør legetøjet mere attraktivt, men vigtigst er nok, at du selv engagerer dig i legen og finder en form, som du synes er sjov.

Se videoen og prøv selv at lege med din hund:

[Trække- og bytteleg](#) foregår sammen med fører og følger nogle simple regler, som fremmer hundens lyst til at opsøge fører, og lærer den at aflevere "byttet".

Når vi træner med hunden, så bliver vores anerkendelse en vigtig del af belønningen, og efterhånden som de ydre belønninger, vi giver hunden, får større værdi end hundens medfødte indre belønninger, så bliver det lettere at træne hunden. Hunden motiveres for at udføre indlærte opgaver, fordi de er blevet forbundet med belønninger og en følelse af glæde. På den måde bliver også fri ved fod en opgave, hunden kan lide, og ikke blot en kedelig transport hen til den næste apportering.

Hvor meget indlæring kræves

Der er nogle ting, som hunden bare kan. Reflekser som at savle ved synet af mad og motorprogrammer som at løbe efter noget, der bevæger sig, kræver ingen indlæring. Reaktionen på noget, som kan være farligt, indlæres lynhurtigt, fordi det drejer sig om overlevelse. Derfor kan frygten for fyrværkeri opstå ved et enkelt brag, som forskrækker hunden.

Desuden har hunden evnen til at lære. Nogle øvelser er relativt nemme at lære gennem systematisk belønning og gentagelser. For eksempel lydighedøvelser som

Motorprogrammer er det, de fleste kender som instinkter.

at gå på plads eller dække. Der hvor det bliver svært, er når den adfærd, vi ønsker, skal konkurrere med hundens instinkter. For eksempel ro på post, når der kastes dummyer eller falder fugle på en jagt. Det kræver grundig indlæring med belønninger, som har givet hunden en indre overbevisning, om at det bedre kan betale sig at blive siddende, indtil den får signal til at apportere.

Træning og motivation

Belønningsbaseret træning er videnskabelig baseret og bygger på, at hvis hunden oplever at dens adfærd udløser en belønning, så vil hunden forsøge at gentage adfærd, så den kan blive belønnet igen. Gennem træningen lærer hunden, at den skal yde noget for at få sin belønning, og det resulterer i, at hunden gør sig rigtig meget umage for at gøre det, fører ønsker.

Forudsætningen for at træningen virker, er at belønningen har værdi for hunden. For eksempel har en lidt kedelig godbid ikke meget værdi for en mæt hund, leg er ikke sjov, hvis hunden synes, det er for voldsomt, og et klap på skulderen er måske sket ikke rart for hunden.

Derfor skal vi iscenesætte træningen, så hunden er tryk og glad, og klar til at modtage belønninger, og vi skal afprøve belønningerne til vi finder dem, som hunden kan lide.

- **Godbidsbelønninger** er nemme at bruge, og for mange retrievere er vi så heldige, at vi kan bruge deres foder som belønning. Men er træningen svær, hvis der for eksempel er mange forstyrrelser, så kan det være en god idé at have nogle godbidder med højere værdi.
- **Leg** kommer nemt med en hvalp, mens man ofte skal bruge lidt energi på at lære en voksen hund, der ikke har leget før, at lege. Så før du bruger leg som belønning i træningen, er det en god idé at eksperimentere med legetøj og legens form, så du finder de lege, din hund synes er sjove.
- **Ros, kæl og social kontakt** er en fin belønning til hunden og godt til at kombinere med godbidder eller leg. Men også her skal vi holde godt øje med, om hunden opfatter det som belønning. Så se på din hund, når du roser den. Bliver den glad og logrer med halen? Måske skal du arbejde med din stemmeføring. Læg mærke til din hunds reaktion, når du kæler med den. Læner den sig tungt ind mod hånden for at få mere, eller flytter den sig med et blik, der siger "hvad har du gang i?" Ofte kan hunde godt lide at blive kløet på krydset eller nusset omkring ørerne, så det er gode steder at starte, men vær opmærksom på, at det, som hunden synes er rart i sofaen, ikke nødvendigvis virker som belønning på træningspladsen.

Belønninger har større effekt, hvis hunden ikke har fri adgang til dem. For eksempel har hundens foder ikke meget belønningsværdi, hvis hunden er lidt kræsen, og der står mad i skålen hele dagen. Legetøj, som bruges til belønning i træningen, skal ikke ligge fremme, men kun tages frem i forbindelse med træningen. Og i forbindelse med træning, skal hunden ikke overøses med ros og kæl, hvis den ikke har ydet noget. Så vær bevidst om, hvad du roser for, når du træner.

Træningshistorie og førerrelation

Belønningens værdi påvirkes af hundens træningshistorie. For eksempel øges godbidernes værdi, hvis hunden har oplevet mange hyggelige træninger med sin fører, hvor den har været tryk, og opgaverne til at løse, så hunden har oplevet succes. Til gengæld kan værdien af en godbid ødelægges, hvis den har været brugt til at lokke hunden til noget den ikke kan lide. For eksempel at blive lokket ind i badeværelset for at blive vasket.

Pas på med at træne noget svært, hvis du er i dårligt humør. Din hund vil helt sikkert mærke det. Prøv i stedet med en aktivitet eller en øvelse, som I begge kan lide. Vær også opmærksom på, at du ikke ubevidst kommer til påføre hunden ubehag i forbindelse med træningen. Det kan for eksempel være et lille ryk i linen for at få opmærksomhed. Tjek dig selv, næste gang du står på træningspladsen. Det påvirker også træningen, hvis fører har konflikter med hunden i dagligdagen og ofte korrigerer den. Hunde skelner ikke mellem træning og den daglige opdragelse. Så der gælder om at have en god og tryk omgang med hunden hele tiden.

Førers anerkendelse er vigtig, og belønninger virker bedst, hvis de "kommer fra hjertet".

Derfor skal man se sin hunds fremskridt og fokusere på succeserne. Førere, som hele tiden er utilfredse og ikke rigtig kan lide deres hund, har svært ved at få træningen til at fungere.

Belønninger fungerer bedst, hvis hunden har forstået, at den skal arbejde for dem. Derfor skal man passe på, at man ikke kommer til at bruge belønningerne til at lokke hunden. For eksempel, hvis fører tager en godbid frem og giver den til hunden for at få kontakt. Her lærer hunden, at godbiddene kommer helt uden, at den skal yde noget. Så hvorfor skulle den så anstrenge sig. Eller hunden, der forlader fører for at snuse rundt. Fører kalder og lokker, fløjter og skælder måske også ud. Hunden snuser roligt videre, fordi den ved jo præcis, hvor fører er, og måske har den også oplevet, at når den endelig besinder sig til at komme hjem, så får den en godbid. Og hvis den har oplevet at blive skældt ud, så er der jo ingen grund til at vende hjem lige nu.

Hvis du bruger legetøj som belønning, så skal det kun tages frem, når I træner. Ligger det tilgængeligt hele tiden, så er værdien ikke så stor.

Belønningernes effekt

I første omgang virker belønningen, fordi hunden kan lide den. Godbiddene smager godt og dækker et basalt behov for mad, legen er sjov, eller det er tilfredstillende med opmærksomhed fra ejer. Denne del belønningen påvirker endorfin netværket. Dernæst vil hunden motiveres af at søge efter mere belønning, og det er her

dopamin giver følelsen af lykke, tilfredshed og at føle sig godt tilpas. Det betyder, at belønningen i sig selv får mindre betydning, mens det at arbejde for at få en belønning bliver drivkraften for hunden i samarbejdet med fører.

Belønningsbaseret træning bygger på

- *Kommunikation med hunden ved brug af et markørsignal (\$).*

Når vi bruger belønninger i træningen, så kan vi nogle gange belønne hunden direkte, når den udviser den adfærd vi ønsker. Hvis vi ønsker, at hunden skal sætte sig, så kan vi lynhurtigt belønne hunden med godbidder, mens den sidder foran os. Men i rigtig mange tilfælde, så vil den adfærd, vi ønsker, være uforenelig med at give en godbid. For eksempel, hvis hunden skal sætte sig på afstand eller holde en dummy i munden. Derfor har vi brug for et \$, som fortæller hunden, at det du gør lige nu, er præcis det jeg gerne vil have, og der er en belønning på vej. Den mest almindelige markør er et KLIK, som kan gives med en klikker eller med et smæk med tungen. Det kan også være et ord, som kun bruges til træning. For eksempel TJEK, YES eller et andet kort ord.

I det følgende bruges \$, for markørsignal, for ligesom klikket ikke har nogen betydning for hunden, før den har lært, at der altid kommer en belønning bagefter, så har penge heller ikke nogen betydning for os, før vi ved, at de giver adgang til opfyldelsen af vores ønsker.

Her kan du se, hvordan man kan **indlære \$**.

Når vi træner med belønninger og har etableret en god kommunikation med hunden, så forstår den:

1. at dens egen adfærd er adgangsbilletten til belønningen
2. at den ikke kan tage belønningen selv, selvom den er synlig
3. at dens adfærd kan føre til en belønning, også selvom belønningen ikke er synlig
4. at de bedste belønninger kommer fra fører

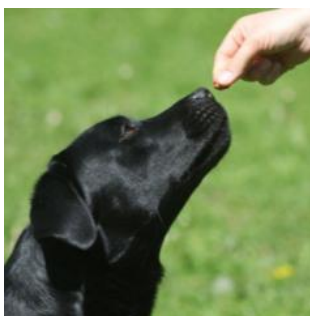
- *At tilrettelægge træningen, så hunden hurtigt får succes og kan gennemskue, hvordan den kan få den næste belønning.*

Når hunden har forstået \$, så kan vi begynde at bruge det i træningen, men før man starter, skal man tænke sig godt om, så man er bevidst om, hvad det næste skridt er, og hvad det er hunden skal gøre for at få \$ og belønning. Man bruger betegnelsen **kriterie** for det næste skridt i træningen, som giver \$ og belønning. Hvis man for eksempel vil lære hunden at sætte sig på en platform, eller dreje rundt på en balje eller gribe om en dummy, så er det allerførste kriterie, "AT HUNDEN SER PÅ GENSTANDEN". Så det gælder om at have alting klar, før genstanden tages frem.

Så snart hunden har forstået, at det er platformen, baljen eller dummyen det drejer sig om, så skal man hæve kriteriet for \$ og belønning. Det kan være, at hunden snuser til genstanden eller sætter poten på.

Det er vigtigt, at kriterierne øges i så små skridt, at hunden let kan gennemskue, hvad den skal gøre for at opnå \$ og belønning. Når \$ og belønninger kommer hurtigt efter hinanden, så fastholdes hundens interesse for træningen. Hvis det bliver for svært, risikerer man at hunden melder sig ud, og finder på noget andet, som den finder mere belønnende.

Det er supervigtigt at \$ kommer præcist, når hunden udviser den ønskede adfærd. \$ skal komme, når hunden har poterne på platformen, ikke når den er ved at gå ned igen, og \$ skal komme mens hunden holder godt om dummyen, ikke når den er ved at åbne munden. Problemer opstår oftest, fordi \$ kommer for sent, så øv dig på at være præcis.

I nogle øvelser ønsker vi, at hunden skal være rolig, og for at opnå det bruges belønninger, som sænker intensiteten. For eksempel dæmpet ros, stilfærdig kærlighed med hunden, langsom og rolig levering af godbidderne eller at få lov til at søge efter godbidder. I andre øvelser vil vi have fart og intensitet, og for at få det bruges legebelønning, social aktivitet og leg med fører, og aktive godbidsbelønninger.

Belønningsstrategi

Belønningen kommer efter \$, og hunden belønnes ikke, hvis dens adfærd ikke lever op til kriteriet

Belønningen bruges strategisk, så det fremmer træningen. Som for eksempel ved den indledende træning af platform. Her gives godbidderne over platformen, og når hunden har fået poterne op på platformen, så får den flere \$ og belønning i træk på platformen. Herefter bruges en godbid til at flytte hunden ned og vende den rundt, så den igen har snuden mod platformen. Det gør det nemt for hunden igen at træde op på platformen og få sit \$ og belønning. Når hunden har forstået, at det er poterne på platformen, som udløser \$ og godbid, så kan man begynde at kaste godbidderne væk, fra platformen, så hunden selv skal vende rundt og søge tilbage på platformen. Til sidst, når hunden har fået en rigtig god forståelse for at gå på platform, så kan du vise den godbidderne, som du holder ud til siden væk fra platformen. Måske vil hunden forsøge at gå direkte efter godbidderne, men så lukker du blot hånden. Så vil du sandsynligvis kunne se på din hund, at den tænker, så det knager. Giv den lidt tid til at tænke og vent til den selv tilbyder at gå på platformen, giv den \$ og ros den stort og giv den belønningen på platformen. Denne brug af godbidderne kaldes **omvendt lokning eller fristeøvelser** og gør hunden meget bevidst om, hvilken adfærd den skal tilbyde for at få sit \$ og belønning. Hvis du ikke har prøvet fristeøvelser før, så tror jeg, du vil blive overrasket over, hvor god din hund er til at gennemskue, at du forsøger at friste den. De fleste kender omvendt lokning fra kontaktøvelser, hvor man holder godbiddet ud i strakt arm og venter på, at hunden slipper godbiddet og ser på fører, hvorefter \$ kommer, og den får sin belønning. Fristeøvelser er velegnede til adfærd, hvor man ønsker hunden skal holde positionen, i denne video, hvor omvendt lokning bruges til at lære en hvalp at **holde fast på apporten**.

Husk hunden skal ikke have \$ og belønning, hvis dens adfærd ikke lever op til kriterierne. Stop i stedet træningen, og tænk over, om du har sat kriteriet for højt, eller om der er noget i omgivelserne som forstyrrer hunden. Tilpas øvelsen, så du mener, hunden kan forstå, hvad den skal og prøv så igen.

Brug ikke belønningen til at lokke hunden. For eksempel ved at holde godbiddet foran næsen på den, for at få den op på platformen. Træningen går i sidste ende hurtigere, hvis vi bruger lidt tid i starten, så hunden selv regner ud, hvad der skal til for at få \$ og belønning. Ydermere bliver adfærden også mere stabil, når hunden selv "regner den ud" i stedet for at blive lokket.

Brug lidt tid på at tænke over, hvordan du kan bruge belønningerne strategisk, når du træner en ny øvelse. I starten er det svært for hunden, og den får \$ og belønning hver gang, den laver et vellykket forsøg. Når øvelsen er indlært, kan man godt holde \$ tilbage, så hunden tilbyder adfærden to eller flere gange i træk, eller laver to øvelser i forlængelse af hinanden. Men husk det er \$ du tilbageholder, ikke belønningen, så når \$ har lydt, så kommer belønningen altid bagefter. Ellers får vi det, man kalder tomme klik, og \$ mister sin værdi.

Belønningsspiralen

Man får en effektiv træning, hvis belønningen leveres, så hunden er klar til at arbejde igen, når godbiden er spist, eller legen er stoppet. For eksempel, hvis du træner at indtage pladsposition, så kan du give \$ idet hunden sætter sig ved din side, og belønne den i positionen, hvorefter du igen giver \$ den for at holde positionen, og så kaster godbiden væk. Så skal hunden løbe ud for at spise godbiden, og er derefter klar til at sætte sig på plads igen. På den måde får man, hvad der kaldes et godt flow. Et eksempel på godt flow ses i dette [klip med Eva Bodfaldt](#), som træner fri ved fod. Hun bruger en aktiv godbidsbelønning, mens hunden er i position, og idet hun igen har ro på kroppen, arbejder de igen.

Værdioverførelse

Nogle øvelser er sjove for hunden. Det er de øvelser, som ligger tæt på deres instinkt. For eksempel at jage, hyrde eller søge. Af samme grund er det nemt for de fleste retrieverejere at få deres hund til at apportere en kastet dummy. Belønningen ligger i opgaven selv. Men der er flere delmomenter i den perfekte apportering ([se også Apport fra A til Å](#)), som hunden måske synes er knapt så sjove. Det kan være at gå pænt fri ved fod hen til start stedet, indtage pladsposition, vente roligt mens der kastes, samle dummyen op midt på og holde den roligt, løbe direkte hjem og stå eller sidde roligt, mens den afventer kommando til at slippe. Tænk på om "du kender en", som har problemer med et eller flere af disse delmomenter.

Fordelen ved belønningsbaseret træning er, at værdien af belønningen smitter af på den opgave, hunden har lavet lige før. Det betyder, at en adfærd, som er totalt ligegyldig for hunden, får værdi, når den efterfølges af en belønning.

Så hvis man systematisk bruger attraktive belønninger til indlæring af alle delmomenter, så vil belønningens værdi gradvist overføres til alle øvelsens delmomenter. Det betyder også, at det er vigtigt, at træne hvert delmoment for sig, og det er en rigtig god idé at starte bagfra med det delmoment, som ligger sidst i den færdige øvelse. For apportering bliver det, at sidde eller stå roligt med dummyen i munden indtil der gives signal til at slippe, mens det sidste bliver at sidde roligt, mens der bliver kastet. Fri ved fod og at indtage plads position kan trænes separat som selvstændige øvelser.

Øvelsens værdi for hunden påvirkes også af førers attitude. Jo mere fører kan vise engagement og udstråle glæde under træningen, jo højere værdi får øvelserne for hunden.

Hvis hunden ikke synes, øvelsen er sjov, så synes fører sjældent, at det er sjov at træne øvelsen.

Så i stedet vælger ejer at træne det sjove - at apportere - mens alt det som driller forsømmes.

Derfor ser vi "meget dygtige hunde", som kan finde den sværeste dummy, men som mister alle pointene, fordi et eller flere delmomenter ikke er indlært og ikke har fået værdi.

Hundens følelse under træningen

En hund, som trænes belønningsbaseret, oplever glæde, velbehag og tryghed i træningen. Hvis indlæringen tilrettelægges, så det er nemt for hunden at få succes, vil den få følelsen af "at jeg kan godt, jeg prøver mig bare frem, så skal det nok lykkes". Det kaldes også **empowerment**. Under træningen vil hunden opleve en lille frustration, når kriteriet er blevet hævet og \$ ikke kommer med det samme, men den "klikkerkløge" hund

ved, at den bare skal variere lidt på adfærden, øge intensiteten eller måske holde positionen i længere tid. Den oplever ikke at blive korrigeret og slet ikke at blive straffet, og den oplever ikke, at der sættes fælder op for den. Motivationen for træningen bliver at opnå belønning, i modsætning til korrektionsbaseret træning, som kan skabe utryghed og frygt, og hvor hundens motivation for at udføre en adfærd bunder i ønsket om at undgå ubehag. Denne utryghed og frygt kan også resultere i situationer hvor hunden "fryser" for at undgå noget potentielt ubehageligt som korrektion eller straf.

Belønningshåndtering

Pas på at hånden ikke finder vej til godbidslommen før \$ er givet.

følger bagefter. Start for eksempel med den klassiske kontaktøvelse, hvor du holder godbidde ud i strakt arm og afventer, at hunden slipper godbidde og kigger på dig. Giv den \$ for kontakt og giv den belønningen, fra den udstrakte arm eller med den anden hånd. Lav gradvist øvelsen sværere, ved at holde hånden tættere på hunden og ved at have hånden åben.

Når hunden forstår systemet, kan du placere godbidde på jorden, som vist på billedet. Du kan lave samme øvelse med hundens legetøj, hvor du varierer mellem at belønne med en godbid eller med en leg. Husk det er dig som styrer legen, og når den skal stoppe, så holder du legetøjet stille, til hunden slipper frivilligt. Beløn hunden for at slippe med en ny leg eller med en godbid.

Belønningsplacering og belønningsforventning

Det er en fordel at variere leveringen af belønningerne, fordi man undgår, at forventningen giver et meget stærkt træk mod fører. Det er for eksempel ikke hensigtsmæssigt i øvelser, hvor hunden skal holde en position på afstand af fører. Trækket mod belønningstasken eller lommen, kan også påvirke hundens position, så den sidder eller står skævt.

Derfor er det en god idé at øve sig på at give godbidde med begge hænder og at variere placeringen af godbidstaske eller lomme. Man kan også kaste godbidde, eller placere dem i en skål, som hunden får lov at løbe hen til.

Strategisk placering af godbidde fremmer indlæringen, for eksempel som tidligere nævnt ved indlæring af platform, hvor godbidde først gives, så de hjælper hunden op på platformen, og senere så de gør hunden klar til selv at søge op på platformen. Hundens forventning til belønningen betyder, at hunden næste gang vil søge derhen, hvor belønningen sidst blev leveret. Det kan vi udnytte i træningen. Ved at arbejde med

Når vi arbejder med \$ og belønning, er det vigtigt at holde de to adskilt. Der kommer uklarhed i kommunikationen med hunden, hvis man kommer til at blande \$ til med andre signaler. Noget som meget ofte sker, er at hånden får sit

Timing af \$ er utrolig vigtig for at få en tydelig kommunikation til hunden. For at opnå den bedste præcision, skal man undgå andre signaler, som kan forstyrre billedet for hunden. En hånd, der bevæger sig ned i godbidslommen, er ikke noget særlig præcist signal. Så med mindre du bevidst laver fristeøvelser, så lad være at tage belønningen frem, før hunden har udvist den adfærd, du ønsker, og du har givet den \$.

eget liv og bevæger sig ned i godbidslommen inden markørsignalet er givet. Husk derfor, at \$ altid kommer først, og derefter bevæger hånden sig i lommen.

Ved nogle øvelser, er det en fordel at kunne give godbidde forholdsvis hurtigt, og så er det nemmere at have godbidde i hånden, som holdes omme på ryggen. Pas på ikke at have for mange godbidde i hånden, så du kommer til at tabe dem.

Du styrer belønningerne

Din hund skal lære, at den skal yde, før den kan nyde. At den ikke kan gå direkte efter godbidde eller legetøjet. Fristeøvelser er gode, når man skal lære hunden, at arbejde for at få \$ og en forståelse for, at belønningen

forventningen, gør vi det nemt for hunden, hvis vi belønner samme sted hver gang.

Her kommer nogle flere eksempler:

I **indlæring af håndtargetet med Sanne A** placeres godbidderne i targethånden i starten af indlæringen, men så snart hunden har fået forståelse for øvelsen, så bruges godbidde til at friste med. Først i lukket hånd, så i åben hånd og siden på et låg. Forvent dog ikke at du kan gå ligeså hurtigt frem som Sanne.

Ønsker du, at hunden skal blive i en bestemt position, for eksempel i plads, sit eller dæk, så belønner du hunden, mens den holder den ønskede position. Er hunden i pladsposition, så leveres godbidde ud for dit ben ved venstre side, er den i dæk leveres godbidde på jorden. Hunden vil opleve, at den ikke behøver at flytte sig, fordi godbidderne leveres lige der, hvor den er.

Ønsker du at fremme en bevægelse, for eksempel hurtigt hjemløb, så kan belønningen leveres i bevægelsesretningen bagved fører, og her vil en legebelønning give yderligere fart.

Belønningen kan placeres eller kastes bagved hunden, hvis man ønsker at imødekomme trækket mod fører, for eksempel, når man indlærer STOP signal eller træner stop, eller hvis man arbejder med øvelser, hvor hunden skal bevæge sig væk fra fører. Se her hvordan Sanne A bruger belønningsplacering bag hunden i **træning af "BACK"**.

Når hunden er blevet dygtigere, kan man styrke adfærden ved at arbejde mod forventningen ved at friste hunden, så den skal gå modsat for at få sin belønning. Disse videoer viser, hvordan man kan placere godbidderne i en madskål ved **træning af jagtfod** og **aflevering til hånd**.

Leveringsmetode

Belønningens værdi afhænger af, hvordan den leveres, og jo mere fører engagerer sig i belønningen, jo større værdi får den.

Når hunden arbejder, så er fører stille og koncentreret, men så snart \$ er givet, så er der grønt lys til at rose, løbe og lege med hunden i det omfang det passer til den øvelse, man træner, og selvfølgelig også tilpasset hundens temperament. Trænes en øvelse, hvor hunden skal være rolig og holde positionen, så vil det være stilfærdig

ros sammen med godbidde, mens, hvis det er hjemkald, så kan en **god løbeleg** forstærke både fart og glæde. Placerer man godbidderne på afstand, så øges godbidbelønningens værdi ved at hunden selv får lov til at løbe hen og tage den, eller ved at løbe sammen med fører hen til godbidstasken.

Lad ikke hånden i lommen blive din markør. Til venstre har hunden fokus på hånden i godbidslommen. Til højre kigger hunden på førers signal: "pegefingeren".

